

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

підготовки магістра

спеціальності 103 Науки про Землю

освітньо-професійної програми Гідрологія

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Сучасні методики навчання» підготовки магістра, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 103 Науки про Землю, освітньо-професійної програми Гідрологія

Розробник: Томашевська Ірина Петрівна, професор, кандидат педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

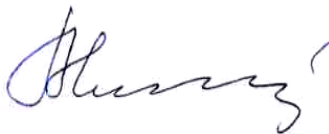
Нетребчук І. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач

кафедри:

Семенов О. С.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість годин/кредитів 4/120	Галузь знань	Нормативна	
	10 Природничі науки	Рік навчання	
	Спеціальність	1-й	1-й
	103 Науки про Землю	Семестр	
	Освітня програма Гідрологія	2-й	2-й
	Освітній рівень	Лекції	
	Магістр	20	6
		Практичні заняття	
		16	6
		Самостійна робота	
		76	94
		Консультацій	
		8	14
		Форма контролю: іспит	
Мова навчання		Українська	

II. Інформація про викладача

ПІП Томашевська Ірина Петрівна
 Науковий ступінь кандидат педагогічних наук
 Вчене звання професор
 Посада професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
 Контактна інформація 095-469-59-45, Tomashevska.Iryna@vnu.edu.ua

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Силабус освітнього компонента «Сучасні методики навчання» складений відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів магістерського рівня підготовки галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 103 Науки про землю.

У часі реформування системи освіти України та в умовах глобалізації та інтеграції, особливо актуальною є проблема професійної підготовки фахівців. Її розв'язання передбачає відродження українським суспільством національної ідеї, відкритості зарубіжному досвіду, впровадження перспективних технологій розвитку, навчання та викладання у закладах вищої освіти. У даному контексті пріоритетного та визначального значення набувають методики навчання.

Силабус з ОК «Сучасні методики навчання» є нормативним документом Волинського університету імені Лесі Українки, який розроблено на основі

освітньо-професійної програми підготовки здобувачів магістерського рівня вищої освіти відповідно до навчального плану для ліцензованих спеціальностей денної та заочної форми навчання.

У межах цього освітнього компонента здобувачі продовжують формувати інтегральну, загальні, спеціальну (фахову, предметну) компетентності, особисті та професійні уміння і навички. По закінченню вивчення ОК здобувачі демонструватимуть навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших; зможуть застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу, а також здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень

Силабус освітнього компонента укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS). Силабус визначає обсяги знань, якими повинен опанувати здобувач магістерського рівня вищої освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми; алгоритм вивчення навчального матеріалу ОК «Сучасні методики навчання»; необхідне методичне забезпечення, складові та технологія оцінювання навчальних досягнень здобувачів магістерського рівня освіти.

2.Пререквізити, постреквізити. Вивчення ОК ґрунтується на компетентностях, сформованих у межах навчальних дисциплін першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, достатніх для осмислення значущих питань процесу навчання та з урахування проблемного поля таких царин наукового знання: філософія, психологія, соціологія, культурологія, логіка, право, інформатика тощо.

Предметом вивчення освітнього компонента є педагогічні закономірності, принципи та сучасні методики, засоби організації та здійснення навчального процесу.

3.Мета освітнього компонента – усвідомлення сучасного стану та перспектив розвитку освіти в Україні, закласти базові основи інноваційної методики навчання у системі освіти, підготовка майбутніх фахівців до науково-педагогічної діяльності, сприяння у набутті практичних умінь педагогічної діяльності.

Завдання освітнього компонента «Сучасні методики навчання»:

- дати загальну характеристику сучасного освітнього простору, залучити здобувачів магістерського освітнього рівня підготовки до аналізу його проблем та прогнозування перспектив розвитку;
- розкрити основні теоретичні засади філософії педагогіки, сформувати теоретичне уявлення про методики навчання у різнорівневій системі освіти в Україні;

- продемонструвати інноваційні методики активного навчання та схарактеризувати специфіку сучасних форм організації навчального процесу у системі освіти;
- формувати позитивну мотивацію до педагогічної діяльності у системі освіти в Україні;
- удосконалити навички та сприяти практичному застосуванню здобувачами магістерського рівня вищої освіти сучасних методик навчання у майбутній педагогічній діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Компетентності, що формуються за результатами вивчення освітнього компонента «Сучасні методики навчання»:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні наукові задачі та практичні проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів досліджень при вивченні геосфер (відповідно до спеціалізації) у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації, невизначеності умов та вимог.

Загальні

ЗК 1. Здатність до адаптації і дії в новій ситуації.

ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачів магістерського рівня підготовки повинні:

знати:

- визначення та характеристики інновацій в освітньому процесі;
- основні концепції інноваційних змін у методиках навчання в закладах освіти;
- вимоги, умови, методичне підґрунтя запровадження інновацій навчального процесу у закладах освіти;
- провідні методики інноваційних методик навчання у системі освіти;
- передовий вітчизняний та зарубіжний досвід модернізації системи освіти в умовах євроінтеграції;
- перспективні тенденції, процеси та підходи розвитку інновацій у системі освіти відповідно до вимог сьогодення.

уміти:

- самостійно та вільно орієнтуватися в проблемах та перспективах запровадження інноваційних методик навчання у закладах освіти;

- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем науково-педагогічної інноватики;
- класифікувати інноваційні методики навчання у закладах освіти;
- застосовувати знання щодо запровадження інновацій у власній педагогічній практиці;
- використовувати інноваційні методики навчання для обґрунтованого поліпшення якості освітнього процесу у закладах освіти.

Підготовка здобувачів магістерського рівня з ОК «Сучасні методики навчання» потребує використання активних методів навчання, які наближують навчальний процес до реальних професійних ситуацій. Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, семінарські та практичні заняття, консультації.

Важливим елементом опанування професійними знаннями є самостійна робота здобувачів вищої освіти, що проводиться у час, вільний від аудиторних занять. Під час вивчення дисципліни здобувачі освіти працюють з інформацією, спираючись на положення нормативно-правової бази з регулювання діяльності ЗВО, законодавства у сфері вищої освіти з використанням друкованих видань та мережі Інтернет, виступають з доповідями і презентаціями, моделюють різні формати професійного спілкування (лекція, семінар, практичне заняття, контрольна робота).

Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності:

- виступи-інформування за темами семінарських занять.
- проекти (презентації) за тематикою ІНДЗ.

5. Структура освітнього компонента

№ n/n	Назва теоретичних розділів	Кількість годин				
		Разом	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Консультації
Змістовий модуль І. Методики навчання як компонент організації навчального процесу у закладах освіти України						
1.	Розвиток системи освіти в контексті глобалізаційних процесів: Україна і світ. Нова парадигма освіти.	12	2	2	8	
2.	Діяльнісна, системна та компетентнісна обумовленість процесуальної складової навчального процесу. Сучасні освітні траєкторії в МСКО	12	2	2	8	
3.	Сучасний зарубіжний досвід активізації навчального процесу у	10	2		8	

	закладах освіти.					
	Разом за змістовим модулем 1	34	6	4	24	0
	Змістовий модуль II. Методологічні основи активізації навчального процесу. Інноваційні методики навчання у закладах освіти					
4.	Наукові підходи та практичний досвід запровадження інноваційних методик навчання у ЗО.	14	2	2	6	4
5.	Організація проблемного та впровадження конкурентного навчання, види інтенсивних технологій	12	2	2	8	
6.	Технології аналізу ситуації для активного навчання, метод кейсів, ігрове проектування.	12	2	2	8	
7.	Тренінгові і консалтингові методи у навчальному процесі.	12	2	2	8	
8..	Застосування дистанційних та медіа технологій навчання як інновація у освітньому процесі.	12	2	2	6	2
9.	Розвиток пошуковості та наукової творчості здобувачів освіти засобами інноваційних методик навчання	12	2	2	8	
10	Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності .	12	2		8	2
	Разом за змістовим модулем 2	86	14	12	52	8
	Іспит					
	Усього годин	120	20	16	76	8

Теми практичних занять

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
Змістовий модуль I. Методики навчання як компонент організації навчального процесу у закладах освіти України		
1.	Тема 1. Нові концептуальні засади освітнього процесу. 1. Інноваційні процеси у контексті реформування системи освіти в Україні. 2. Цілісна структура процесу навчання 3. Результативність, ефективність та оптимальність навчання у закладах освіти. 4. Характерні відмінності традиційного та інноваційного навчання.	2
2.	Тема 2. Психолого-педагогічні особливості організації навчального процесу. 1. Компетентнісний підхід до організації навчального процесу. Способи постановки дидактичної мети. 1. Планування навчального процесу, формування внутрішньої мотивації навчання студентів у вищій школі. 3. Організація осмисленого навчання та формування наукових понять, та умінь.	2

	4. Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів відповідно до психологічних та індивідуальних особливостей.	
Змістовий модуль II. Методолого-технологічні основи активізації навчального процесу. Інноваційні методики навчання		
3.	Тема 3. Методи активізації пізнавальної діяльності студентів, дидактичні вимоги до проведення лекцій 1. Дидактична мета інноваційного заняття. 2. Види інновацій в лекції (проблемна, бінарна, лекція-діалог, рефлексивна та ін.). 3. Традиційні та інноваційні нетрадиційні семінарські, практичні (лабораторні) заняття.	2
4.	Тема 4. Технологія організації та проведення інноваційних семінарів, практичних, індивідуальних занять 1. Суб'єкт-суб'єктні стосунки у навчальному процесі як основа інноваційної методики навчання. 2. Психологічна характеристика активного рефлексивного слухання та «Я повідомлення». 3. Психологічні засоби, методи, прийоми підвищення ефективності професійно-педагогічного спілкування.	2
5.	Тема 5. Вибір та впровадження інтерактивних методів навчання. 1. Демонстрація та обґрунтування фрагменту заняття за інтерактивною технологією кооперативного навчання. 2. Демонстрація та обґрунтування фрагменту заняття за інтерактивною технологією колективно-групового навчання. 3. Демонстрація та обґрунтування фрагменту заняття за інтерактивною технологією ситуативного моделювання. 4. Демонстрація та обґрунтування фрагменту заняття за інтерактивною технологією опрацювання дискусійних питань.	2
6.	Тема 6. Технології аналізу ситуації для активного навчання, метод кейсів, ігрове проектування 1. Інноваційні методи інтерактивного навчання 2. Переваги методу кейсів 3. Організація методу проблемних ситуацій 4. Мозковий штурм у навчальному процесі 5. Банк педагогічних ідей як організаційна форма інноваційного освітнього процесу.	2
7.	Тема 7. Вибір та впровадження конкурентного навчання 1. Інноваційність конкурентного навчання. 2. Демонстрація та обґрунтування фрагменту заняття за конкурентним навчанням. 3. Характеристика корпоративної діяльності. 4. Способи варіативного оцінювання навчально-пізнавальної діяльності за конкурентним навчанням. 5. Переваги та недоліки конкурентного навчання	2
8.	Тема 8. Застосування дистанційних та медіа технологій навчання як інновація у освітньому процесі. 1. Основні тенденції та перспективи дистанційного навчання в умовах інформаційного суспільства та в умовах кризових ситуацій (пандемії). 2. Прогресивні технічні новинки у навчальному процесі закладів освіти 3. Створення освітнього медіа середовища у закладах освіти. 4. Запровадження Інтернет технологій для самостійної роботи здобувачів освіти.	2

IV. Політика оцінювання

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти є структурні компоненти їх навчальної діяльності. При цьому аналізу підлягають такі компоненти:

- *змістовий компонент* (знання про об'єкт вивчення): повнота, правильність, логічність, усвідомленість, вербалізація, застосування знань;
- *операційно-організаційний компонент* (дії та способи дій – предметні, розумові, загальнонавчальні);
- *емоційно-мотиваційний компонент* (ставлення до навчання): характер, сила, дієвість і сталість даного компоненту.

Поточний контроль з ОК включає поточне, тематичне оцінювання (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- прочитання навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- виконання творчих самостійних завдань на основі перегляду медіа тексту з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проектного/творчого завдання (усно/письмово).

Підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється у формі іспиту за результатами поточного контролю, тематичного оцінювання, виконання самостійних дослідницьких/творчих завдань, модульного контролю.

Оцінювання якості знань здобувачів освіти в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Загальна оцінка складається з оцінки за результатами модульного контролю. Модульний контроль проводиться у процесі занять шляхом аналізу показників поточної успішності та письмової контрольної роботи.

В кожному варіанті є 2 теоретичні питання. Правильна відповідь за кожне теоретичне питання оцінюється по 30 балів. За допомогою відповідей на 2 теоретичні питання оцінюється ступінь засвоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 60 балів.

До оцінки за результати відповіді на 2 теоретичні питання додаються оцінки за активність студента на заняттях та результати поточних тестувань протягом практичних занять, максимально 20 балів.

Якість самостійної роботи (зміст та захист проекту або презентації) теж оцінюється до 20 балів (10 балів за зміст, 10 балів за захист).

Шкала контролю змістового модулю

Показники	Бали
<u>Змістовий модульний контроль:</u>	0-60
<u>Поточний модульний контроль:</u>	
<i>Письмове опитування</i> (за правильну відповідь нараховується по 30 балів за кожне з 2-ох теоретичні питання)	
<i>Бали за активність на практичних заняттях</i> (за результатами тестового контролю (5 тестів) на кожному практичному занятті за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал, береться середній бал за оцінювання усних відповідей і тестових занять з усіх занять, що множиться на коефіцієнт 4)	0-20
<i>Бали за якість самостійної роботи:</i> підготовка та захист проекту або презентації за обраною темою	0-20
Загальна оцінка	100

Контроль теоретичної підготовленості

Теоретична підготовленість перевіряється і оцінюється за результатами усної або письмової відповіді на контрольні питання, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Нарахування балів за теоретичну підготовленість здобувачів освіти на модульній контрольній роботі

Бали	Критерії оцінки
30	якщо відповідь повна і правильна, з прикладами та поясненнями якщо відповідь
25	повна і правильна, але є лише окремі приклади або пояснення;
20	якщо відповідь по суті правильна, але не повна;
15	якщо відповідь викладена не повно і з помилками;
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять;
5	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, з помилками;
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Підсумковий модульний контроль проводиться наприкінці семестру у вигляді іспиту, дає можливість визначити кінцеву ступінь засвоєння навчального матеріалу.

За результатами вивчення модуля проводиться оцінювання, максимальна оцінка – 100 балів.

Іспит є заключним підсумковим контролем у кінці семестру першого навчального року.

До іспиту допускаються здобувачі освіти, що отримали не менше 60 балів за підсумками модульного контролю.

Якщо у підсумку виконання всіх видів навчальної роботи з даного освітнього компонента здобувач набирає більше 75 балів, то, за письмовою згодою студента, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента. У випадку незадовільної поточної семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає іспит. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітньої компоненти, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне та науково-технічне забезпечення ОК

У процесі вивчення освітньої компоненти використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, інтернет-мережа, бібліографічні, бібліотечні.

Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази) : сайти Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Наочні засоби:

1. Мультимедійні презентації у програмі Microsoft Office Power Point
2. Відеоматеріали з каналу Youtube

3. Зразки друкованих медіа джерел, схематизованих навчально-методичних матеріалів і довідкових статей.

4. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.

Технічні засоби:

1. Персональні smart-пристрої для виконання завдань з освітньої платформи Moodle.

2. Колонки для звукового відтворення відео.

3. Мультимедійний проектор для демонстрації слайдів.

4. Ноутбук чи інший комп'ютерний пристрій.

Основна

1. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Либідь, 2005. 252 с.
2. Гусак П. М. Гусак Л.Є. Компетенції і компетентності у підготовці фахівця. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. Випуск 43 / редкол.: В.І. Шахов (голова) та ін. Вінниця: Нілан ЛТД, 2015. 432 с. С. 7-11.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
4. Каплінський В.В.. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
5. Козлова Г. М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2014. 200 с.
6. Кремінь В. Філософія освіти XXI століття // Урядовий кур'єр. 2003. № 23. С. 67. 6 лют.
7. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ, 2007. URL: http://imanbooks.com/book_429 page
8. Науково-практичні аспекти організації навчальної і методичної роботи: Монографія/ За ред. В. П. Шевченка. Донецьк, 2004.
9. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2013. 316 с.

Додаткова

1. Авдєєнко А.П., Дементій Л.В., Поляков О.Є. Інтенсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів. *Проблеми освіти*. К. 2001. Вип.24. С. 108-111.
2. Барбашова І. А. Загальні основи педагогіки: навч. посібник для ст-тів ВНЗ 2-е видання. Донецьк: Ландон-XXI, 2011. 126 с.

3. Загальноєвропейський простір вищої освіти — досягнення цілей: Комюніке конференції міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти, м. Берген, 19-20 травня 2005 р. *Освіта України*. № 50. 2005. С. 5. 2 лип. 2005.
4. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психологопедагогічні аспекти): навчально-методичний посібник / авт. кол.; за ред. М.Л. Смульсон. К.: Педагогічна думка, 2008. 256 с.
5. Малафійк І. В. Дидактика : навч. посіб. К. : Кондор, 2005. 400 с.
6. Нагаєв В.М. Оцінювання навчальної діяльності студентів за модульно рейтингової технології навчання. *Педагогіка і психологія*. 2000. № 3. С. 84 -88.
7. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. Вип. 61 / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України; редкол.: О.П. Гребельник, Я.Я. Болюбаш, І.А. Шелест та ін. К., 2010. 185 с.
8. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті : монографія / за ред. С. О. Сисоєвої. К. : ВІПОЛ, 2001.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посібн. К. : Академвидав, 2006.
10. Щекатунова Г. Моніторинг педагогічних нововведень. *Рідна школа*. 2009. № 4. С. 14-17.
11. Ягупов, В. В. Педагогіка: навч. посібник. К. : Либідь, 2002.

Інтернет-ресурси

1. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн курсів [Електронний ресурс]. URL: <https://prometheus.org.ua/>
2. Креативність та освіта: чому це має значення // ВИЩЕ : Спільнота для навчання та викладання URL: http://gohigher.org/creativity_and_education
3. Кремінь В. Філософія освіти ХХІ століття. *Урядовий кур'єр*, 6 лютого 2003 року, № 23. С. 6-7.
4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. URL: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.